

URHEILUN OIKEUSTURVALAUTAKUNTA
Annettu Helsingissä 7.4.1999

PÄÄTÖS

Nro 2/99
Dnro 6/98

URHEILUN OIKEUSTURVALAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Erkki-Juhani Taipale, puheenjohtaja, Kurt-Erik Forsstedt, Mika Palmgren, Juhani Salmenkylä, Lauri Tarasti, Risto Jalanko, sihteeri

MUUTOKSENHAKIJAT

Siilinjärven Pesis ry / Olli Happonen, Esa Heiskanen, Jaska Huttunen, Petri Jämsä, Marko Kontio, Mikko Niinikoski, Pekka Niinikoski ja Kimmo Tiikkainen

Juha Alatalo, Olli Happonen, Esa Heiskanen, Jaska Huttunen, Petri Jämsä, Markku Kiiski, Marko Kontio, Mikko Niinikoski, Pekka Niinikoski ja Kimmo Tiikkainen

Kari-Pekka Heinonen

Hannu Manninen

Esko Tiikkainen

Jani Komulainen sr.

KUULTAVA

Suomen Pesäpalloliitto ry

ASIA

Kilpailu- ja toimitsijakiellot

MUUTOKSENHAUN KOHTEENA OLEVA PÄÄTÖS

Suomen Pesäpalloliiton liittojohtokunnan päätös 18.11.1998 ns. sopupeliasiaassa (liitteenä)

VAATIMUKSET

Siilinjärven Pesis on vaatinut, että sen pelaajille Happoselle, Heiskaselle, Huttuselle, Jämsälle, Kontiolle, Mikko ja Pekka Niinikoskelle sekä Kimmo Tiikkaiselle määrätty viiden ottelun peli- ja toimitsijakiellot kohtuullistetaan julkisiksi varoituksiksi.

Perusteinaan Siilinjärven Pesis on esittänyt, että nuorilla pelaajilla ei ole ollut tosiasiallisia mahdollisuuksia kieltäytyä seuran toiminnanjohtajan määräämästä sopupelistä. Seuran johto ja pelaajat ovat aktiivisesti osallistuneet sopupeliasian selvittämiseen.

Alatalo, Happonen, Heiskanen, Huttunen, Jämsä, Kiiski, Kontio, Mikko ja Pekka Niinikoski ja Kimmo Tiikkainen ovat vaatineet, että liittojohtokunnan päätös julistetaan mitättömäksi ja asia palautetaan uudelleen käsiteltäväksi. Toissijaisesti Alatalo ja hänen myötäpuolensa ovat vaatineet, että Alatalolle määrätty kahden vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto alennetaan kahden ottelun pelikielloksi ja Happoselle, Heiskaselle, Huttuselle, Jämsälle, Kiiskelle, Kontiolle, Mikko ja Pekka Niinikoskelle ja Kimmo Tiikkaiselle määrätty viiden ottelun peli- ja toimitsijakiellot lievennetään varoituksiksi. Alatalo ja hänen myötäpuolensa ovat vielä vaatineet, että Siilinjärven Pesiksen sulkeminen sarjasta ja pudottaminen sarjaporrasta alemmaksi kumotaan siltä osin kuin se saattaa vaikuttaa heidän asemaansa pelaajina. Lopuksi Alatalo ja hänen myötäpuolensa ovat vaatineet, että Suomen Pesäpalloliitto velvoitetaan korvaamaan heidän oikeudenkäyntikulunsa asiassa 36.600 markalla korkoineen.

Perusteinaan Alatalo ja hänen myötäpuolensa ovat esittäneet, että liitto ei ole kuullut heitä liiton toimintasääntöjen 6 §:n edellyttämällä tavalla. Asian selvittämiseen liiton puolella osallistuneet Tero Haipus ja asianajaja Hannu Palsola ovat olleet esteellisiä. Alatalo ei ole ollut aktiivisesti sopimassa ottelua. Happonen ym. osalta varoitus olisi riittävä seuraamus.

Kari-Pekka Heinonen on vaatinut, että hänelle määrätty kolmen vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto alennetaan enintään yhdeksi vuodeksi ja rajoitetaan siten, ettei se koske pesäpalloiluun liittyvää juniorityötä.

Perusteinaan Heinonen on esittänyt, että liittojohtokunnan käyttämä suurin sallittu määräaikaisen kiellon pituus eli kolme vuotta on häntä kohtaan kohtuuttoman ankara muun muassa siitä syystä, että hänen työsuhteensa Siilinjärven Pesikseen on tapauksen johdosta purettu. Hänen käytösrikkomuksensa ei osoita, että hän olisi sopimaton juniorityöhön.

Manninen on vaatinut, että hänelle määrätty elinikäinen kilpailu- ja toimitsijakielto alennetaan enintään 10 ottelun peli- ja toimitsijakielloksi ja Suomen Pesäpalloliitto velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa 11.000 markalla korkoineen.

Perusteinaan Manninen on esittänyt, että elinikäinen kilpailu- ja toimitsijakielto on liiton toimintasääntöjen 6 §:n vastainen ja muutoinkin kohtuuttoman ankara muihin vastaaviin tekoihin syyllistyneiden pelaajien rangaistuksiin nähden. Hän ei ole ollut aloitteentekijä ottelusta sopimisessa.

Esko Tiikkainen on vaatinut, että hänelle määrätty yhden vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto kumotaan tai sitä ainakin olennaisesti lievennetään ja Suomen Pesäpalloliitto velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa 2.684 markalla.

Perusteinaan Esko Tiikkainen on esittänyt, että hän ei ole tiennyt ottelun sopimisesta. Hänelle määrätty rangaistus perustuu yksinomaan Heinosen virheelliseen kertomukseen.

Jani Komulainen sr. on, haettuaan muutosta liittojohtokunnan päätökseen, ilmoittanut peruuttavansa valituksensa.

SELITYKSET

Suomen Pesäpalloliitto on kunkin valituksen osalta erikseen antamissaan selityksissä vaatinut valitusten hylkäämistä sekä valittajien velvoittamista korvaamaan liiton oikeudenkäyntikulut asiassa korkoineen.

Perusteinaan liitto on esittänyt, että Siilinjärven Pesiksellä ei ole asiassa asianosaisen puhevaltaa. Alatalolla ja hänen myötäpuolillaan ei ole puhevaltaa Siilinjärven Pesiksen osalta. Haipus ja Palsola eivät ole olleet esteellisiä. Haipus on jäävänyt itsensä päätöksenteosta eikä Palsola ole osallistunut päätöksentekoon. Määrätyt rangaistukset ovat perustuneet liiton toimintasääntöjen 6 §:ään ja kilpailumääräysten 53 ja 55 §:ään. Rangaistukset ovat kohtuullisia ja oikeassa suhteessa toisiinsa. Rangaistusten rajoittaminen vain joihinkin toimintoihin ei ole käytännössä mahdollista.

SUULLINEN KÄSITTELY

Oikeusturvalautakunta on 19.3.1999 järjestänyt asiassa suullisen käsittelyn, jossa ovat olleet saapuvilla

- Siilinjärven Pesis varapuheenjohtaja Maija-Liisa Räisäsen ja pelinjohtaja Jari Karjanlahden edustamana
- Alatalo, Happonen, Heiskanen, Mikko Niinikoski ja Kimmo Tiikkainen itse, avustajanaan asianajaja Markku Nykänen, sekä Huttunen, Jämsä, Kiiski, Kontio ja Pekka Niinikoski Nykäsen edustamana
- Heinonen itse
- Manninen itse, avustajanaan asianajaja Seppo Puukko
- Esko Tiikkainen itse sekä
- Suomen Pesäpalloliitto puheenjohtaja Raimo Rajalan, toiminnanjohtaja Markku Pullisen, kilpailupäällikkö Mika Helmisen ja Superpesis Oy:n toimitusjohtajan Kimmo Tolosen edustamana, avustajanaan asianajaja Hannu Palsola.

Suullisessa käsittelyssä asianosaiset ovat toistaneet vaatimuksensa. Alatalo ja hänen myötäpuolensa ovat luopuneet Siilinjärven Pesiksen sarjasta sulkemiseen ja sarjaporrasta alemmaksi pudottamiseen liittyneestä vaatimuksestaan.

Suullisessa käsittelyssä on kuultu henkilökohtaisesti Alataloa, Happosta, Heiskasta, Mikko Niinikoskea, Kimmo Tiikkaista, Heinosta, Mannista ja Esko Tiikkaista. Manninen on luopunut Jouko Paunosen kuulemisesta todistajana.

Suullisessa käsittelyssä Esko Tiikkainen on antanut Siilinjärven Pesis ry:n säännöt.

URHEILUN OIKEUSTURVALAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Käsittelyratkaisu

Lausunnon antaminen Komulaisen valituksesta raukeaa.

Lausunnon antaminen Mannisen ja hänen myötäpuoltensa valituksesta raukeaa siltä osin kuin he ovat luopuneet vaatimuksistaan.

Siilinjärven Pesis ry ei ole jutussa asianosainen asemassa. Yhdistyksen valitus jätetään tutkimatta.

Pääasiaratkaisu

Esteellisyys

Suomen Pesäpalloliiton liittojohtokunnan jäsen Tero Haipus on liittojohtokunnan päätöksen 18.11.1998 mukaan jäävänyt itsensä Oulun Lippoa ja seuran jäseniä koskevan päätöksenteon osalta. Alatalo ja hänen myötäpuolensa eivät ole osoittaneet, että Haipus olisi ollut muutoin esteellinen osallistumaan päätöksentekoon asiassa.

Asianajaja Hannu Palsola on Sportventus Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Alatalon ja hänen myötäpuoltensa mukaan mainittu yhtiö hoitaa Kaisaniemen Tiikereiden markkinointi- yms. asioita. Palsola on liittojohtokunnan nimeämän sisäisen tutkintaryhmän jäsenenä selvittänyt ja valmistellut asiaa liittojohtokunnan päätettäväksi. Liittojohtokunnan päätöksen mukaan hän on kuitenkin toiminut asiassa esittelijänä ja lainopillisena neuvonantajana sekä jäävänyt itsensä Kaisaniemen Tiikereitä ja seuran jäseniä koskevasta päätöksenteosta.

Liittojohtokunnan päätöstä 18.11.1998 ei näin ollen ole julistettava mitättömäksi sillä perusteella, että päätöksentekoon olisi osallistunut esteellisiä jäseniä.

Pelaajien kuuleminen

Suomen Pesäpalloliiton toimintasäntöjen 6 §:n mukaan ennen kilpailu- tai toimitsijakiellon määräämistä asianomaiselle tulee antaa tilaisuus selityksen antamiseen määrääjän kuluessa. Pesäpallon kilpailumääräysten 56 §:n mukaan ennen rangaistuksen määräämistä on asianosaista kuultava joko suullisessa käsittelyssä tai kirjallisesti. Kuulemismenettelyssä on oikeus käyttää avustajaa.

Alataloa ja hänen myötäpuoliaan on kuultu kirjallisesti joko 4.10.1998 seuran hallituksen jäsenen toimesta tai 12.10.1998 liiton toimesta. Tämän lisäksi liitto on 30.10.1998 järjestänyt kuulemistilaisuuden, jossa ovat olleet saapuvilla Alatalo,

Heiskanen, Jämsä, Kiiski ja Kimmo Tiikkainen avustajanaan asianajaja Nykänen.

Kuulemismenettelyssä on ollut puutteita, koska pelaajille ei ole ilmoitettu selityksen antamisen määräajasta eikä kaikilta osin myöskään oikeudesta käyttää avustajaa. Liitto on toimittanut kuulemislomakkeet seuran kautta eikä suoraan pelaajille, vaikka pelaajien osoitteet ovat olleet liiton tiedossa.

Alatalon ja hänen myötäpuoltensa asiamies asianajaja Nykänen on kuitenkin ennen päätöksentekoa lähettänyt liittoon 12.11.1998 päivätyn kirjallisen selonteon päämiestensä kannanotoista asiassa. Alatalo ja hänen myötäpuolensa ovat lisäksi oikeusturvalautakunnan suullisessa käsittelyssä ilmoittaneet, että liittojohtokunnan päätöksen perusteena olevat tosiasiat ovat heidän osaltaan sinänsä pääosin oikeat. Pelaajien näkemykset ovat kuulemismenettelyssä olleista puutteista huolimatta tulleet riittävästi esille.

Liittojohtokunnan päätöstä ei näin ollen ole julistettava mitättömäksi sillä perusteella, että Alataloa ja hänen myötäpuoliaan ei olisi kuultu toimintasääntöjen 6 §:n tai kilpailumääräysten 56 §:n edellyttämällä tavalla.

Kilpailu- ja toimitsijakieltojen perusteet

Superpesiksen 13.8.1998 pelattu ottelu Siilinjärvi - Juva on ollut ns. sopupeli. Sopimuksen mukaisesti ottelun voittanut Juva on maksanut ottelun lopputuloksesta 30.000 markkaa Siilinjärven Pesikselle.

Oikeusturvalautakunta toteaa, että tällainen sopupeli on urheilun reilun pelin ja tavoitteiden vastaista. Sopupeliä ei voida sallia. Kilpailu- ja toimitsijakieltojen määrääminen on ollut perusteltua.

Kilpailu- ja toimitsijakieltojen pituudet

Pesäpallon kilpailumääräysten 55 §:n mukaan kurinpitomenettelyssä peli- ja toimitsijakielto voidaan määrätä määrääjäksi tai ainaiseksi.

Manninen on liittojohtokunnan päätöksen mukaisesti ollut aktiivisesti järjestämässä sopupeliä. Manniselle määrätty elinikäinen kilpailu- ja toimitsijakielto ei kuitenkaan menettelyn vakavuudesta huolimatta ole oikeudenmukaisessa suhteessa hänen syykseen luettuun menettelyyn. Ottaen huomioon liittojohtokunnan määräämät muut rangaistukset tässä asiassa oikeusturvalautakunta katsoo, että kohtuullinen seuraamus Mannisen menettelystä on kolmen vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto.

Alatalo on liittojohtokunnan päätöksen mukaan osallistunut ottelun sopimista koskeviin neuvotteluihin ja aktiivisesti

myötävaikuttanut ottelun sopimispäätökseen. Päätös on perustunut Heinosen ja Mannisen kertomukseen. Alatalo on kuitenkin kiistänyt aktiivisen osallistumisensa. Alatalon aktiivista osallisuutta ei ole kaikilta osin luotettavasti näytetty. Oikeusturvalautakunta katsoo, että kohtuullinen seuraamus Alatalon syyksi jäävästä menettelystä on 10 ottelun peli- ja toimitsijakielto.

Muille valittajille määrätty kilpailu- ja toimitsijakiellot ovat oikeusturvalautakunnan mielestä oikeudenmukaisessa suhteessa valittajien syyksi luettuun menettelyyn ja toisiinsa eikä niiden lieventämiseen tai alentamiseen ole aihetta.

Päätöslauselma

Suomen Pesäpalloliiton liittojohtokunnan päätös 18.11.1998 vahvistetaan seuraavaksi:

Manniselle määrätty elinikäinen kilpailu- ja toimitsijakielto alennetaan kolmen vuoden kilpailu- ja toimitsijakielloksi

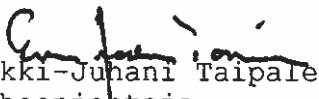
Alatalolle määrätty kahden vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto lievennetään 10 ottelun peli- ja toimitsijakielloksi.

Muilta osin liittojohtokunnan päätöstä ei ole tarpeen muuttaa.

Asianosaiset saavat asian näin päättyessä ja asian laatuun nähden pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Valitusmaksuista palautetaan asian näin päättyessä Manniselle 1.000 markkaa ja Alatalolle 500 markkaa. Muille valittajille valitusmaksuja ei palauteta.

URHEILUN OIKEUSTURVALAUTAKUNTA

Erkki-Juhani Taipale
puheenjohtaja

Risto Jalanko
sihteeri

18.11.1998

**SUOMEN PESÄPALLOLIITON LIITTOJOHTOKUNNAN
PÄÄTÖKSET SOPUPELIASSA**

TAUSTATIEDOT

Ns. sopupeliassassa on tehty yhteensä 384 kirjallisia tiedusteluja, joihin on saatu vastaukset, joita on osin myöhemmin täydennetty. Lisäksi asiassa on tähän mennessä suoritettu 80 kappaletta henkilökohtaisia kuulemisia (Siilinjärvi, Juva, Hamina, Helsinki, Oulu, Seinäjoki ja Kankaanpää). Henkilökohtaisista kuulemisista on laadittu pöytäkirjat.

Asian selvittämiseksi on käyty myös lukuisia keskusteluja muiden seurojen edustajien kanssa, jotta kerättyä tietoa on voitu verrata ristiin ja siten arvioida tiedon luotettavuutta. Lisäksi asiassa on tehty huomattava määrä muuta tutkimustyötä ja haastatteluja taustatietojen keräämiseksi ja tapahtumatietojen varmistamiseksi.

Pesäpalloliiton johtokunta on käsitellyt asiaa tähän mennessä seitsemän kertaa. Lisäksi Superpesisseurojen johtajat ovat käsitelleet asiaa yhteisissä kokouksissa kaksi kertaa ja Superpesis Oy:n hallitus kaksi kertaa.

Henkilökohtaiset kuulemiset ovat vielä osittain kesken. Kuulematta on ainakin viisi (5) henkilöä.

PÄÄTÖKSENTEON PERUSTEISTA

Tämä päätöksenteko perustuu yksinomaan ja ainoastaan Pesäpalloliiton ja Superpesiksen itsensä tekemiin selvityksiin ja itse kerättyyn tietoon. Esitutkintaa suorittavat poliisiviranomaiset ja Oy Veikkaus Ab eivät ole antaneet mitään tietoja selvityksen tekemiseksi.

Pesäpalloliitto ja Superpesis ovat tutkineet sitä, ovatko toiminnassa mukana olevat käyttäytyneet epäurheilijamaisesti. Kysymys ei ole rikosoikeudellisesta eikä siviilioikeudellisesta vastuusestävittelystä, vaan yksinomaan lajin sisäisten sääntöjen mukaisesta epäurheilijamaista käyttäytymistä koskevasta tutkimuksesta.

Henkilöiden osalta tilannetta arvioitaessa on ratkaisevaa se, mitä seuraa he edustivat elokuussa 1998. Mikäli henkilöt ovat vaihtaneet seuraa sen jälkeen tai ovat olleet elokuussa vuokratelaaajina ja palanneet omaan seuraansa, ei nykyisen seuran asema muutu päätöksenteossa.

Päätösten ehdollisuus

Kaikki nyt tehtävät päätökset ovat ehdollisia. Mikäli käynnissä olevassa esitutkinnassa tai myöhemmin mahdollisesti käynnistyvissä oikeusprosesseissa ilmenee seikkoja, jotka osoittavat, että nyt tehdyt päätökset eivät perustu oikeisiin tosiseikkoihin, voidaan kurinpitomenettely niiltä osin käynnistää uudelleen.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Pitkäveto

Pitkäveto on asiantuntijapeli, jossa vedonlyönnin järjestäjä Oy Veikkaus Ab määrää yksinoikeudella kulloinkin Pitkävendon kohteeksi valittavat kohteet ja niiden kertoimet. Veikkauksen päätöksenteon perusteena on yhtiön oma asiantuntemus. Toisena osapuolena Pitkävendon pelaamisessa ovat vedonlyöjät, eli asiantuntijat, jotka pelaavat Veikkauksen asettamia kohteita. Vedonlyöjät pyrkivät ja ovat oikeutettuja hankkimaan vedonlyöntipäätöksensä tueksi kaiken laillisin keinoin saatavissa olevan tiedon. Sopupelien pelaaminen tai sopupelitietojen hyväksikäyttäminen ei ole sallittua.

Pitkävedossa kysymys on siitä, että vedonlyönnin järjestäjän asiantuntemusta vastaan on vedonlyöjien asiantuntemus. Vedonlyöjien asiantuntemuksen tukena ovat mm. pelivihjeiden antajat, joiden antamille vihjeille on annettava merkitystä arvioitaessa Pitkävendon pelaamiskohteita. Esimerkkinä vihjeiden antajista ovat mm. Oy Veikkaus Ab:n tytäryhtiön julkaisema Veikkaaja-lehti, sanomalehdet ja sähköinen media. Vedonlyönnin järjestäjän ja vedonlyöjien päätöksenteon tukena on käytettävissä myös esim. kulloisestakin sarjatilanteesta pääteltävät mahdolliset taktiset ratkaisut ja joukkueiden itsensä antamat tiedot senhetkisistä tavoitteista. Sarjataulukon

ja tavoitteiden asettama taktikoinnin mahdollisuus on erityisen merkittävä juuri ennen pudotuspelien alkamista.

Sopupelin käsitteestä

Ottelu on sopupeli, mikäli molemmat joukkueet ovat sopineet ottelun lopputuloksesta. Sopupelin tunnusmerkistö täyttyy myös silloin, kun riittävä määrä joukkueen jäsenistä on ollut tietoinen sopimuksesta ja toiminut ottelussa siten, että sopimus täyttyy.

Seura katsotaan osalliseksi sopupeliin, mikäli seuran luottamusjohto on joko osallistunut ottelun sopimiseen tai tietoisena sopimismahdollisuudesta jättänyt puuttumatta asiaan. Seuran osalta on kiinnitettävä huomiota myös siihen, miten luottamusjohto on toiminut sen jälkeen, kun on saanut tiedon siitä, että ottelun lopputulos on sovittu.

Yksipuolisella taktikoinnilla taktikoijalle mieleiseksi saatu lopputulos ei täytä sopupelin tunnusmerkistöä.

Seuran luottamusjohdon käsite

Seuran luottamusjohdolla tarkoitetaan hallituksen/johtokunnan jäseniä. Siten esim. toiminnanjohtaja ei ole seuran luottamusjohtoa, ellei hän ole hallituksen jäsen.

Pitkäveto ja sopupeli

Pesäpalloliiton sisäiset säännöt eivät ole ottaneet kantaa pitkävedon pelaamiseen millään lailla. Asiasta ei ole myöskään mainintaa Pesäpalloliiton vahvistamassa pelaajasopimuslomakkeessa.

11.8. ja 13.8.1998 pelattujen superpesiskierrosten osalta näyttää siltä, että vedonlyönnin järjestäjä on ainakin jossain määrin epäonnistunut kohteiden valinnassa ja kertoimien asettamisessa. Pesäpallopelaajilla ja joukkueiden toiminnassa mukanaolevilla on mahdollisuus saada muita vedonlyöjiä parempaa tietoa mm. joukkueiden pudotuspelejä koskevista tavoitteista ja muista otteluiden lopputuloksiin vaikuttavista tekijöistä. Tämän vuoksi katsotaan olevan epäurheilijamaista, jos pelaajat

ja muut joukkueiden toiminnassa mukanaolevat käyttävät tätä tietoa hyväkseen oman taloudellisen edun tavoittelemiseksi.

Sopupelin pelaaminen on katsottava sääntöjen valossa epäurheilijamaiseksi teoksi, josta on määrättävä rangaistus. Rangaistuksen tulee kohdata kaikkia niitä, jotka ovat toimineet sovitun lopputuloksen toteuttamiseksi tai mahdollistaneet sovitun lopputuloksen toteutumisen tietoisena sopimuksesta. Rangaistuksia määrättäessä tulee ottaa huomioon henkilöitten kokonaiskäyttäytyminen tilanteessa. Sopupelin suunnittelu katsotaan myös moitittavaksi, mikäli suunnitelman täyttämistä luovutaan ulkopuolisen tahon vaikutuksesta eikä oma-aloitteisesti.

Päätöksenteon kohteena olevat ottelut

- 1) 11.8.1998 pelatut ottelut Oulu-Jyväskylä ja Seinäjoki-Kankaanpää.
- 2) 13.8.1998 pelatut ottelut Kankaanpää-Oulu, Helsinki-Hamina ja Siilinjärvi-Juva.

Henkilöt, johon tutkinta on kohdistunut

Aluksi tutkinta kohdistui kaikkiin miesten Superpesiksessä kaudella 1998 pelanneisiin joukkueisiin ja nousijajoukkueisiin. Tutkinnan edistyessä päätettiin henkilökohtaisista kuulemisista, jotka on suoritettu Siilinjärven Pesis ry:ssä, Juvan Pallo ry:ssä, Haminan Palloilijat ry:ssä, Kaisaniemen Tiikerit ry:ssä, Oulun Lippo ry:ssä, Seinäjoen Maila-Jussit ry:ssä ja Kankaanpään Maila ry:ssä.

Tutkittavina ovat olleet elokuussa 1998 em. seurojen Superpesistoiminnassa ja hallinnossa olleet henkilöt.

Ottelukohtaiset päätökset

1. Oulu - Jyväskylä 11.8.1998

Oulun Lipon edustajat on kuultu asiassa henkilökohtaisesti. Heidän antamiensa selvitysten sekä Jyväskylän Kirin kirjallisten selvitysten ja käytyjen puhelinkeskustelujen perusteella on todettu, että kysymyksessä ei ole ollut sopuottelu. Ottelun lopputulos on määräytynyt urheilullisin perustein.

2. Seinäjoki - Kankaanpää, 11.8.1998

Ottelun osalta on kuultu molempien seurojen edustajia henkilökohtaisesti. Heidän antamiensa selvitysten ja muutoin kerätyn tiedon perusteella on todettu, että kysymyksessä ei ollut sopuottelu. Ottelun lopputulos on määräytynyt urheilullisin perustein.

3. Kankaanpää - Oulu, 13.8.1998

Molempien seurojen osalta on suoritettu henkilökohtainen kuuleminen. Kuulemisten ja kirjallisten selvitysten perusteella on todettu, että kysymyksessä ei ole sopuottelu. Oulu on jo hyvissä ajoin ennen ottelua jopa julkisuudessa ilmoittanut, että he ottavat mieluummin ensimmäiseksi pudotuspelivastustajaksi Kankaanpään kuin Hyvinkään. Oulu oli lähtenyt otteluun pelaamaan voitosta, koska tilanteessa, jossa Hyvinkää ei voitaisi Loimaata 2-0, he voisivat voittaa Kankaanpään. Ottelun aikana Oulun Lipon valmennus- ja pelinjohto seurasi tilannetta Hyvinkään ottelussa. Koska Hyvinkää voitti ensimmäisen jakson, tehtiin Kankaanpäässä ensimmäisen jakson jälkeen päätös, että toinen jakso annetaan Kankaanpäälle. Sama päätös tehtiin Supervuoron osalta, koska Hyvinkää oli voittanut ottelunsa 2-0.

Kysymys on Oulun Lipon yksipuolisesta taktikoinnista, joka ei ole urheilun sääntöjenvastaista. Motiivina tässä tapauksessa on ollut pudotuspelien ensimmäisen vastustajan valinta.

4. Helsinki - Hamina, 13.8.1998

Haminan pelinjohtaja Jari Heikkilä oli ollut yhteydessä Tiikereiden pelinjohtaja Pasi Niemelään tiistaina 11.8.1998 tiedustellen, olisiko torstain ottelussa mahdollista pelata lopputulos, jossa Hamina saisi yhden pisteen. Niemelä oli tuolloin luvannut tiedustella asiaa joukkueelta. Niemelä oli esittänyt asian joukkueelle harjoitusten yhteydessä kaarella. Veijo Turpela oli tuolloin heti todennut, että hän ei ainakaan suostu pelaamaan sopupeliä. Muu joukkue ei ollut kommentoinut tuolloin asiaa lainkaan.

Keskiviikkona Heikkilä ja Niemelä eivät olleet yhteydessä toisiinsa. Heikkilä soitti Niemelälle torstaina puolenpäivän aikoihin, jolloin Niemelä oli käsityksensä ilmoittanut tasapelin olevan mahdollinen.

Heikkilä oli pitänyt joukkueelle normaalin ottelupalaverin ja ilmoittanut palaverin jälkeen tasapelin mahdollisuudesta. Mitään taktiikkaa tasapelin pelaamiseksi ei suunniteltu.

Kimmo Tolonen oli soittanut Heikkilälle n. klo 14 aikoihin ja ilmoittanut, että Veikkauksen taholta oli kehoitettu viestittämään kaikille joukkueille tieto, että sopupelihuhuja on liikkeellä ja että sopupelejä ei missään olosuhteissa saa pelata. Heikkilä oli tämän jälkeen keskustellut asiasta joukkueen muiden jäsenten kanssa. Joukkue oli tehnyt yksimielisesti päätöksen, että sopua ei voida missään olosuhteissa pelata, vaan ottelu on pelattava täysillä.

Ottelupaikalla Tiikereiden edustajana Jorma Kosunen oli keskustellut asiasta sekä Heikkilän että Haminan toisen pelinjohtajan Aulis Paskin kanssa ilmoittaen saaneensa saman varoitussoiton kuin Heikkiläkin. Kosunen oli ehdottomasti vaatinut rehellistä peliä, todeten, että hän ei halua missään nimessä Tiikereitä mustamaalattavaksi tällöisen asian takia. Kosunen oli kertonut myös omalle joukkueelleen varoitussoitosta ja vaatinut ehdottoman rehellistä peliä.

Tiikereiden joukkueessa tiistaina annetun ilmoituksen jälkeen ollut varsin sekava tunnelma. Joukkue ei kuitenkaan ollut tehnyt sopimusta asiassa. Päinvastoin useat pelaajat olivat keskenään todenneet, että pelataan täysillä. Toisaalta eräät joukkueen jäsenet olivat olleet epätietoisia siitä, mikä on tilanne ottelun suhteen. Mitään taktisia ohjeita tai ratkaisuja sopupelin pelaamiseksi ei kuitenkaan annettu.

Ottelussa mukana olleiden kertomusten sekä ottelua seuranneiden kertomusten perusteella on ollut todettavissa, että molemmat joukkueet olivat pyrkineet voittamaan ottelun. Tiikerit olivat ensimmäisen jakson voiton jälkeen vaihtaneet kentältä kaksi tärkeää pelaajaa, Veijo Turpelan ja

Teemu Haatajan. Molempien vaihtaminen oli johtunut siitä, että he olivat lievästi loukkaantuneita ja heitä oli tarve säästää pudotuspelejä varten. Merkittävänä yksityiskohtana on ottelun osalta todettava se, että Tiikereiden Pasi Pohjola oli viimeisessä vuoroparissa yrittänyt läpilyöntiä, jonka Haminan koppari oli saanut syöksykoppina kiinni. Tällä lyönnillä Tiikerit olisivat voittaneet ottelun, mikäli läpilyöntiajatus olisi toteutunut.

Lopputuloksena edellä esitetystä on, että Heikkilä ja Niemelä olivat ennen ottelua tehneet sopimuksen ottelun lopputuloksesta. Ajatus oli kerrottu molemmille joukkueille. Kimmo Tolosen varoitussoittojen jälkeen Hamina on vetäytynyt sopimuksesta. Tiikereiden osalta on jäänyt epäselväksi, onko joukkue yleensäkin suostunut tehtyyn esitykseen. Otelu on katsottava ratkenneen urheilullisin perustein.

Kysymyksessä ei ole sopupeli.

5. Siilinjärvi - Juva, 13.8.1998

Juvan pelinjohtaja Hannu Manninen oli ottanut keskiviikkona 12.8.1998 yhteyttä Siilinjärven toiminnanjohtaja Kari-Pekka Heinoseen. Manninen oli tuolloin ehdottanut ottelun sopimista ja tarjonnut sopimisesta 10.000 markkaa. Heinonen oli tuolloin kieltäytynyt sopupelistä. Manninen oli ollut torstaina 13.8.1998 uudelleen yhteydessä Heinoseen. Heinosen lisäksi Manninen oli ollut yhteydessä ainakin Siilinjärven lukkariin Juha Alataloon. Käytyjen puhelinkeskustelujen jälkeen Heinonen oli ilmoittanut Manniselle, että sopupelin hinta on 30 000 markkaa. Manninen oli ensin pitänyt hintaa mahdottomana, mutta myöhemmin erilaisten keskustelujen ja sopimusvaihtoehtoneuvotteluiden jälkeen Manninen oli ilmoittanut, että rahat löytyvät.

Sekä Heinonen että Manninen ovat kertoneet Alatalon osallistuneen aktiivisesti ottelun sopimista koskeviin puhelinkeskusteluihin ja vaikuttaneen myös merkittävästi päätöksentekoon. Alatalo itse on kiistänyt aktiivisen roolinsa, mutta myöntänyt olleensa tietoinen asiasta ja saaneensa tiedon ottelun sopimisesta heti sopimisen jälkeen.

Selvityksen perusteella on todettavissa, että ilmeisesti joidenkin SiiPen pelaajien kohdalla on keskusteltu myös mahdollisuudesta hoitaa pienemmällä ringillä ottelun lopputulos. Tällainen suunnittelu on kuitenkin käytännössä lakannut heti ja kaatunut omaan mahdottomuuteensa.

Ottelun sopimiseen tarvittavan 30 000 markkaa oli nostanut Juvan Pallon pankkitililtä seuran rahastonhoitaja ja hallituksen jäsen Jouko Paunonen. Paunonen oli toimittanut rahat Siilinjärvelle. Rahojen vastaanottajana oli ollut lipunmyynnistä vastaava Heimo Taskinen, joka ei tiennyt asiasta mitään muuta kuin sen, että hän ottaa sopupelimaksua koskevan rahasuorituksen vastaan. Rahoista noin 15 000 markkaa on käytetty Siilinjärven miesten Superpesisjoukkueen menoihin. Loput 15 000 markkaa on vielä tallessa. Siilinjärven joukkueen pelaajista kukaan ei ole saanut mitään osuutta sopupelistä maksetusta summasta.

Heinonen on asiassa kertonut toimineensa seuran parhaaksi helpotukseksi seuran taloudellista tilannetta.

Heinonen on kertonut, että hän ilmoitti sopupelimahdollisuudesta Siilinjärven Pesiksen hallituksen jäsenelle Esko Tiikkaiselle. Heinonen on ilmoittanut Tiikkaiselle Juvan tarjonneen 10 000 markkaa ottelun sopimisesta ja että hän oli vaatinut 30 000 markkaa. Heinosen kertoman mukaan Tiikkainen oli tuolloin Heinoselle ilmoittanut, että jos 30 000 markkaa saat, niin tee sopimus. Tiikkainen kiistää Heinosen kertomuksen ja ilmoittaa, että Heinonen oli sanonut hänelle vain, että Juva halusi sopia ottelun. Tiikkainen ilmoittaa vastanneensa Heinoselle, että hän ei ota kantaa asiaan. Heinonen on vielä ilmoittanut, että hän ottelun sopimisen jälkeinkin ilmoitti asiasta Tiikkaiselle. Tiikkainen kiistää tämän ilmoituksen.

Epäselväksi on jäänyt, minkälainen keskustelu Heinosen ja Tiikkaisen välillä on käyty. Selvää kuitenkin on, että Tiikkainen on saanut tiedon siitä, että ottelua yritetään sopia.

SiiPen pelaajat ovat saaneet tiedon ottelun lopputuloksen sopimisesta hieman eri aikoihin. Osa pelaajista on kuullut sopimisesta suoraan Hei-

noselta ennen ottelupalaveria kunnantalolla ja osa vasta kunnantalolla ottelupalaverissa noin kello 16.00. Jari Karjanlahti oli ehdottomasti kieltäytynyt sopupelistä. Lisäksi Timo Ylönen oli ilmoittautunut sairaaksi. Ottelupalaverin yhteydessä Heinonen oli ilmoittanut kantavansa täyden vastuun ottelun sopimisen mahdollisista seurauksista, mikäli asia tulee ilmi.

Juvan pelaajien kuulemisessa on käynyt ilmi, että vain osa joukkueesta on tiennyt ennalta ottelun sopimisesta. Osa joukkueesta on lähtenyt pelaamaan ottelua tietämättä sopimisesta mitään.

Molemmat seurät ovat saaneet tiedon siitä, että Veikkaus on pyytänyt Pesäpalloliittoa ja Superpesistä ilmoittamaan kaikille joukkueille, että sopupelejä ei saa pelata. SiiPessä ilmoitus oli tullut Heinoselle, joka ei ollut välittänyt tietoa eteenpäin. Juvan osalta tieto oli tullut pesäpallojaoston puheenjohtaja Kari Liikaselle, joka oli saanut välitettyä tiedon rahastonhoitaja Jouko Paunoselle, joka ei ollut välittänyt tietoa eteenpäin. Liikanen ei ollut saanut välitettyä tietoa Manniselle, koska Mannisen puhelimen oli ollut suljettuna. Sama ongelma oli kohdannut myös Arto Ojanimeä, joka oli yrittänyt yhteydenottoa Manniseen.

Ottelu on ollut sopupeli, jossa sopimuksen mukaisesti Juva on voittanut ottelun. Juva on maksanut ottelun lopputuloksesta 30 000 markkaa SiiPelle. Kaikki otteluun osallistuneet SiiPeläiset ovat olleet tietoisia ottelun sopimisesta. Osa juvalaisista on ollut tietämätön ottelun sopimisesta. Aloitteen tekijöinä ja toimijoina asiassa ovat olleet ainakin Juvan osalta Hannu Manninen ja Jouko Paunonen ja SiiPen osalta Kari-Pekka Heinonen ja Juha Alatalo.

SiiPen puheenjohtaja Ilmari Hartikainen sai tiedon sopuottelusta jo ottelupäivän iltana 13.8. Hartikainen salasi tiedon kuitenkin pitkään ulkopuolisilta. Hartikainen on perustellut salaamistaan, sillä että hän halusi varmistua siitä että rikostutkinta ulottuu tarpeeksi laajalle asiassa ja että Sii-linjärvi - Juva-ottelu, ei jäisi ainoaksi tutkittavaksi otteluksi. Hartikainen on osallistunut asian selvittämiseen erittäin aktiivisesti sen jälkeen, kun häntä oli kuultu esitutkinnassa.

Rangaistukset

A. Pitkävetovoittojen palauttamisvelvollisuus

Kaikki kaudella 1998 miesten superpesisjoukkueiden toiminnassa mukana olleet henkilöt ja seurojen luottamusmiehet sekä kaudella 1999 mukana olevat henkilöt ovat velvollisia palauttamaan 11.8. ja 13.8. pelattujen pesäpallokierrosten osalta pitkävedossa saadut nettovoitot, mikäli he ovat pelanneet pitkävedossa edellä mainittujen päivien yhtä tai useampaa pesäpallokohdetta ja voittaneet pitkävedossa.

Mikäli henkilö kieltäytyy nettovoiton palauttamisesta, käynnistetään hänen osaltaan kurinpitomenettely, jossa sovelletaan ennakoitujen sanktioiden mukaisia rangaistuksia.

Nettovoittojen palauttamisesta on pyrittävä neuvottelemaan sopimus Oy Veikkaus Ab:n kanssa 30.4.1999 mennessä.

Perustelut

Epäurheilijamainen käyttäytyminen (ks. kohta pitkäveto ja sopupeli)

B. Seuroihin kohdistuvat rangaistukset

1. Siilinjärven Pesis ry

Seuran miesten edustusjoukkue suljetaan sarjasta. Seuralla on oikeus ilman eri ilmoitusta saada miesten edustusjoukkueelle sarjapaikka Ykköspesiksestä, eli yksi sarjaporras alemmaa kuin joukkue pelasi 13.8.1998.

Perustelut

Perusteluosasta ilmenevin tavoin toiminnanjohtaja Kari-Pekka Heinonen on sopinut ottelusta ja maksettavasta rahasummasta. Esko Tiikkainen

on hallituksen jäsenenä tullut ainakin tietoiseksi ottelun sopimusyrityksestä. Tiikkainen on jättänyt puuttumatta asiaan ja siten hiljaisesti hyväksynyt sopupelin. Tämän vuoksi seuran on katsottava osaltaan olevan vastuussa sopupelistä.

SiiPe on sen jälkeen, kun puheenjohtaja Hartikaista oli kuultu esituttina, osallistunut aktiivisesti asian selvittämiseen.

2. Juvan Pallo ry

Seuran miesten edustusjoukkue suljetaan sarjasta. Seuralla on oikeus ilman eri ilmoitusta saada miesten edustusjoukkueelle sarjapaikka suomensarjasta, eli kaksi sarjaporrasta alemmaa kuin joukkue pelasi 13.8.1998.

Perustelut

Hannu Manninen on ollut asiassa ensimmäinen aloitteentekijä ja sopupelin neuvottelija. Paunonen on hallituksen jäsenenä ja rahastonhoitajana sopupelistä tiedon saatuaan ja varoitussoiton jälkeen nostanut seuran tiiltä 30.000 mk sopimushinnan maksamiseksi. Paunonen on toiminut hallituksen jäsenenä asiassa.

C. Henkilöitä koskevat päätökset

Kari-Pekka Heinonen

Kolmen (3) vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto 18.11.1998 alkaen.

Kari-Pekka Heinonen on toiminut perusteluosassa kuvatulla tavalla aktiivisena sopijana ja neuvottelijana asiassa. Heinonen on vielä määritellyt sopupelin hinnan 30.000 mk.

Juha Alatalo

Kahden (2) vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto 18.11.1998 alkaen.

Juha Alatalo on osallistunut ainakin ottelun sopimista koskeviin puhelin-neuvotteluihin ja myötävaikuttanut ottelun sopimispäätökseen aktiivisesti. Alatalo on pelannut ottelussa ja siten edistänyt sopimuksen mukaista lopputulosta.

Esko Tiikkainen

Yhden (1) vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto 18.11.1998 alkaen.

Tiikkainen on saanut tiedon ottelun sopimismahdollisuudesta Heinonsel-ta. Epäselväksi on jäänyt, onko Tiikkainen kehottanut Heinosta sopi-maan ottelun 30.000 markasta. Selvää kuitenkin on, että hän on jättänyt täyttämättä hallituksen jäsenenä velvollisuutensa estää sopupeli siitä tiedon saatuaan.

Ilmari Hartikainen

Ilmari Hartikainen on saanut tiedon sopupelistä vasta ottelun jälkeen. Hänellä ei ole ollut siten mitään mahdollisuuksia vaikuttaa ottelun kul-kuun, joten rankaisemisen perustetta ei ole.

Heimo Taskinen

Heimo Taskinen on lipunmyynnistä vastaavana ottanut vastaan sopu-pelimaksun. Taskinen on joutunut tehtävänsä sattumalta osallistumatta lainkaan varsinaisiin sopimisjärjestelyihin. Taskisen teko ei sinällään ole hyväksyttävä, mutta olosuhteet huomioon ottaen hänelle ei ole aihetta määrätä rangaistusta.

Markku Kiiski

Petri Jämsä

Kimmo Tiikkainen

Esa Heiskanen

Jari Komulainen jr.

Jari Komulainen sr.

Mikko Niinikoski

Marko Kontio
Jaska Huttunen
Pekka Niinikoski
Mikko Närhi
Olli Happonen

Peli- ja toimitsijakielto, joka kestää siihen saakka kun kunkin henkilön edustama joukkue on pelannut viisi (5) sarjakierrosta kaudella 1999.

Ovat osallistuneet otteluun tietäen ottelun lopputuloksen sovituksi ja osallistumalla otteluun vaikuttanut siten sopupelin lopputulokseen. Rangaistusta harkittaessa on otettu huomioon se, että määräys sopupelin pelaamisesta on tullut toiminnanjohtajalta.

Hannu Manninen

Elinikäinen kilpailu- ja toimitsijakielto 18.11.1998 alkaen.

Perusteluosasta ilmenevin tavoin Manninen on ollut aktiivinen tekijä asiassa ja sopinut ottelun. Manninen on lisäksi toiminut pelinjohtajana ottelussa.

Jouko Paunonen

Kolmen (3) vuoden kilpailu- ja toimitsijakielto 18.11.1998 alkaen.

Paunonen on hallituksen jäsenenä ja rahastonhoitajana toiminut aktiivisesti asiassa nostaan seuran tililtä sopimushinnan 30.000 mk ja maksanut sen Siipelle.

Jussi Pulkkinen
Jari Levänen

Peli- ja toimitsijakielto, joka kestää siihen saakka kun kunkin henkilön edustama joukkue on pelannut viisi (5) sarjakierrosta kaudella 1999.

Pelaajat ovat pelanneet ottelussa tietäen lopputuloksen sovituksi ja siten edistänyt ottelun lopputuloksen saavuttamista.

Joukkueen jäseniä, jotka eivät tienneet ottelun sopimisesta, ei rangaista kilpailu- ja toimitsijakielloilla. Heitä koskee kuitenkin nettovoittojen palautusvelvollisuus.

Kuulematta ovat:

Riku Lehto

Tommi Kinnunen

Kosti Kärkkäinen

Sami Joukainen

Saku Kapanen

Jari Heikkilä (Hamina) ja Pasi Niemelä (Helsinki)

Peli- ja toimitsijakielto, joka kestää siihen saakka kun kunkin henkilön edustama joukkue on pelannut kymmenen (10) sarjakierrosta kaudella 1999.

Heikkilä ja Niemelä olivat ennen ottelua tehneet sopimuksen ottelun lopputuloksesta ja aie oli kerrottu molemmille joukkueille. Varoitusten jälkeen aie oli peruttu. Itse ottelu on ratkennut urheilullisin perustein.

Sovelletut sääntökohdat ja sopimukset

Pesäpalloliiton toimintasääntöjen 6 §

Kilpailumääräysten 53 ja 55 §

Liiton vahvistaman pelaajasopimuksen ehdot, lähinnä kohta 10 velvollisuudet ja kohta 12 rikkomukset

Asiakirjojen julkisuus

Pesäpalloliiton johtokunnan tekemä päätös on julkinen. Päätöksen liitteenä olevat asiakirjat ovat asianosaisjulkisia, joista voivat saada tietoa

ainoastaan ne, joita asia koskee ja jotka voivat tarvita niitä oman asemansa arvioimiseen tai mahdollisten valitusten tekemiseen.

Valitusosoitus

Tämän päätöksen perusteella kurinpitopäätöksen kohteeksi joutunut voi saattaa asian Urheilun oikeusturvalautakunnan tutkittavaksi Pesäpalloliiton toimintasääntöjen 6 §:n mukaisesti.

Liitteet

Kirjalliset vastaukset

Kuulemispöytäkirjat

PÄÄTÖKSENTEKOON OSALLISTUNEET LIITTOJOHTOKUNNAN JÄSENET:

Raimo Rajala

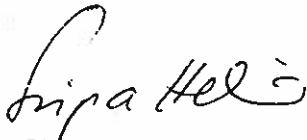
puheenjohtaja

Tero Haipus

jäsen,

jäyväsi itsensä Oulun Lippoa ja seuran jäseniä koskevan päätöksenteon osalta

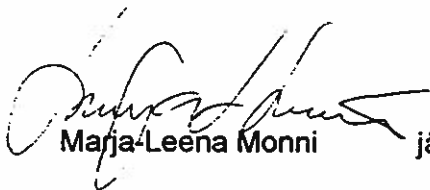
Sirpa Helin

jäsen

Jarmo Lipsanen

jäsen

Marja-Leena Monni

jäsen

Poissa:

Tarja Palonen

Paavo Saastamoinen

Esittelijät:

Markku Pullinen

Suomen Pesäpalloliitto ry
toiminnanjohtaja

Kimmo Tolonen

Superpesis Oy
toimitusjohtaja

Hannu Palsola

**lainopillinen neuvonantaja,
jääväsi itsensä Kaisaniemen Tiikereitä ja seuran jäseniä
koskevasta päätöksenteosta**

Liittojohtokunnan nimeämä sisäinen tutkintaryhmä:

Hannu Palsola

puheenjohtaja

Markku Pullinen

Kimmo Tolonen